

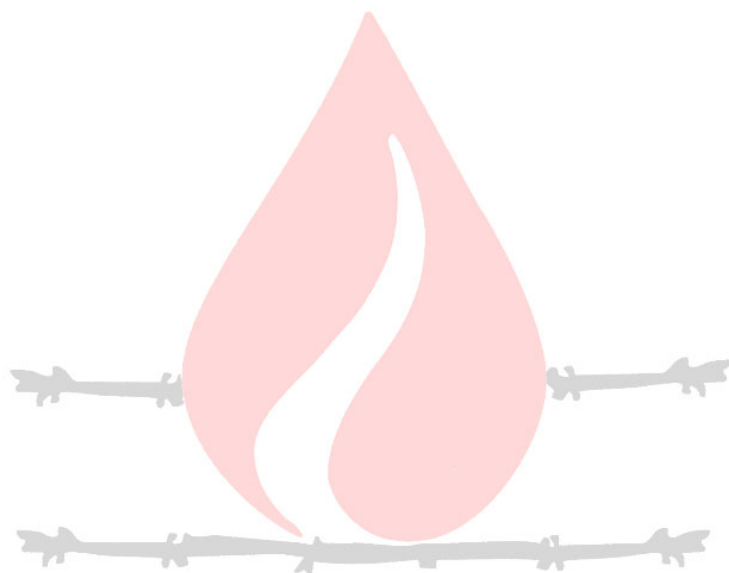
سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

مردادماه ۱۴۰۲

۱۴۰۲۰۰۵۰۳۲

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

درآمد

گزارش راهبردی حاضر مشتمل بر دو عنوان کلی تحولات مربوط به موارد نقض حقوق بشر در کشورهای عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی و موارد نقض حقوق بشر از سوی این دولت‌ها در یمن و دیگر سوءاستفاده‌های حقوق بشری در این کشور در مردادماه ۱۴۰۲ می‌باشد که بر اساس مقالات، گزارش‌ها، بیانیه‌ها و اخبار آشکار به دست آمده از سازمان‌های حقوق بشری مردم‌نهاد و بین‌المللی و رسانه‌های گروهی مورد بررسی قرار گرفته است.

خلاصه اجرایی

در بخش موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی به موارد زیر پرداخته شده است:

۱. اعدام شهروند آمریکایی در عربستان سعودی

پایگاه خبری جهان امروز با انتشار گزارشی اعلام کرد مقامات سعودی مردی با تابعیت آمریکایی را پس از محکوم کردن وی به شکنجه و کشتن پدر مصری خود در منطقه ریاض اعدام کردند. به گزارش این خبرگزاری برخی از مقامات نظامی در آمریکا مخالف کاهش همکاری نظامی با عربستان هستند. با این حال سفارت آمریکا در ریاض در واکنش به این اقدام بلافاصله اظهارنظری نکرده است. پادشاهی سعودی مدتهاست که به دلیل نرخ بالای اعدام‌ها مورد انتقاد سازمان‌های حقوق بشری قرار گرفته است.

۲. گزارش دوره‌ای جهانی دیده‌بان حقوق بشر با موضوع عربستان سعودی

در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳، سازمان دیده‌بان حقوق بشر، گزارش خود برای جلسه آتی دوره‌ای جهانی حقوق بشر عربستان را منتشر کرد.

۳. گزارش دوره‌ای جهانی الکرانه با موضوع عربستان سعودی

در تاریخ ۱۷ ژوئیه ۲۰۲۳، سازمان غیردولتی حقوق بشر الکرانه گزارش خود را درباره بررسی دوره‌ای جهانی آینده عربستان سعودی ارائه کرد. طبق گزارش در سال ۲۰۲۴، عربستان سعودی برای چهارمین بار در چارچوب بررسی دوره‌ای جهانی توسط شورای حقوق بشر مورد بررسی قرار خواهد گرفت. شورای حقوق بشر به‌طور دوره‌ای انطباق هر یک از ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل با تعهدات حقوق بشری خود را بررسی می‌کند.

۴. مجازات بازداشت‌شدگان به دلیل طرح شکایت در عربستان سعودی

در تاریخ ۵ اوت ۲۰۲۳ سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر طی گزارشی به این موضوع پرداخت که عربستان سعودی بازداشت‌شدگان را به دلیل طرح شکایت مجازات می‌کند. طبق

گزارش سعود الفرج در معرض خطر اعتصاب غذا است

۵. تداوم نقض قوانین در سیستم قضایی عربستان سعودی

در تاریخ ۱۱ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر عربستان سعودی در نشستی در چارچوب چهارمین کنفرانس منطقه‌ای مجازات اعدام در امان با عنوان: دامنه مجازات اعدام در چارچوب‌های قانونی، شرکت کرد و گزارشی در خصوص وضعیت اعدام در عربستان را ارائه داد.

۶. اصرار عربستان سعودی بر کشتار

سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر طی گزارشی ۲۱ ژوئیه ۲۰۲۳ آمار اعدام در عربستان سعودی را مورد بررسی قرار داد. طبق آمار این سازمان عربستان سعودی از ابتدای سال ۲۰۲۳ تا پایان ژوئن، ۶۱ نفر را اعدام کرده است. تمام ۶۱ اعدام در یک بازه زمانی چهارماهه انجام شد.

۷. ابراز نگرانی از متهم شدن قضات در عربستان سعودی

در تاریخ ۳ ژوئیه ۲۰۲۳ موسسه حقوق بشر کانون وکلای بین‌المللی طی نامه‌ای به ملک سلمان بن عبدالعزيز آل سعود، پادشاه عربستان مبنی بر متهم شدن ۱۰ قاضی عربستان

سعودی، نسبت به گزارش‌ها مبنی بر متهم شدن ده قاضی سابق عربستان سعودی به خیانت بزرگ که بالقوه حکم اعدام در پی داشت، ابراز نگرانی کرده است.

۸. بازداشت خودسرانه دانشمند سعودی صفر الحوالی

در تاریخ ۱۴ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان غیردولتی حقوق بشر الکرانه گزارشی در مورد بازداشت خودسرانه صفر الحوالی در عربستان سعودی منتشر کرد. طبق گزارش، گروه کاری سازمان ملل در مورد بازداشت خودسرانه در آخرین جلسه خود، پرونده صفر الحوالی، مورد بررسی قرار داد.

۹. بازداشت خودسرانه فعال اجتماعی، حسین الصادق

طبق گزارش سازمان اروپایی-سعودی حقوق بشر در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳، گروه کاری بازداشت خودسرانه تأیید کرد که عربستان سعودی خودسرانه حسین بن عبدالله الصادق را بازداشت کرده و این در چارچوب بازداشت‌های سیستماتیک و گسترده است که نقض جدی قوانین بین‌المللی محسوب می‌گردد.

در بخش موارد نقض حقوق بشر در بحرین به موارد زیر پرداخته شده است:

۱. نقض تعهد آزادی بیان و عقیده در بحرین

سازمان دیده‌بان حقوق بشر با انتشار گزارشی از احکامی که آزادی بیان و مذهب در بحرین را نقض می‌کنند، ابراز نگرانی کرده است.

۲. ارسال نامه دیده‌بان حقوق بشر به کمیته بررسی حقوق کودک در بحرین

در تاریخ ۶ ژوئیه ۲۰۲۳ در نشست پیش جلسه نود و ششم کمیته حقوق کودک، تعهدات و وظایف دولت بحرین تحت پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک در مورد درگیر شدن کودکان در درگیری‌های مسلحانه مورد بررسی قرار گرفت.

۳. حذف بحرین از فهرست اولویت‌های حقوق بشر و تعهد به سرمایه‌گذاری در اقتصاد

بریتانیا

سازمان غیردولتی حقوق و دموکراسی در بحرین در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳ گزارشی در راستای حذف بحرین از فهرست اولویت‌های حقوق بشر بعد از سرمایه‌گذاری یک میلیارد پوندی این کشور در اقتصاد بریتانیا منتشر کرد.

۴. اقدامات خودسرانه علیه زندانیان عقیدتی در زندان جاو

سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه در تاریخ ۱۰ اوت ۲۰۲۳ در بیانیه‌ای اعلام کرد که مقامات بحرین باید به همه آزار و اذیت و اقدامات خودسرانه علیه زندانیان عقیدتی در زندان جاو پایان دهند و از رعایت حقوق آنها طبق تعهدات محلی و بین‌المللی اطمینان حاصل کنند.

۵. اعتصاب غذای زندانیان

به گزارش بحرین می‌رور در تاریخ ۱۱ اوت ۲۰۲۳ پنجمین روز از اعتصاب غذای صدها زندانی سیاسی در بحرین می‌گذرد. ایشان برای آزادی سایر زندانیان محبوس در سخت‌ترین شرایط زندان و همچنین خواستار حقوق اولیه بشر از جمله باز کردن در سلول‌های انفرادی و بهبود کیفیت غذا، بدرفتاری و سیاست رایج قصور پزشکی و مرگ زندانیان بیمار اعتراض کردند.

۶. دومین سالگرد اعتصاب غذای دکتر عبدالجلیل السنکیس

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

در تاریخ ۷ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان غیردولتی حقوق و دموکراسی بحرین با همراهی چند سازمان دیگر در دومین سالگرد اعتصاب غذای مدافع حقوق بشر بحرینی دکتر عبدالجلیل السنکیس انتشار بیانیه‌ای اعتراض خویش نسبت به دستگیری غیرقانونی ایشان ابراز کردند.

۷. منع نمازگزاران شیعه از شرکت در نماز جمعه

در تاریخ ۷ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان دیده‌بان حقوق بشر اعلام کرد که مقامات بحرین دو بار در ماه ژوئن، در ایست‌های بازرسی مردم را از رسیدن به بزرگترین مسجد شیعیان بازداشته‌اند. در بخش موارد نقض حقوق بشر در امارات متحده عربی به موارد زیر پرداخته شده است:

۱. درخواست آزادی محمد المنصوری

کمیته بین‌المللی آزادی در امارات متحده عربی در تاریخ ۱۶ ژوئیه ۲۰۲۳ طی گزارشی خواستار آزادی محمد المنصوری شد.

در بخش موارد نقض حقوق بشر در یمن به موارد زیر پرداخته شده است:

۱. تقویت جنگ و ادامه فروش تسلیحات به ائتلاف توسط کشورهای اتحادیه اروپا

به گزارش سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه، فروش تسلیحات تحت شرایط فعلی مشاهده شده در یمن توسط قوانین بین‌المللی و منطقه‌ای ممنوع است، زیرا باعث نقض جدی قوانین بین‌المللی بشردوستانه می‌شود. با وجود این، انگلیس و ایتالیا اخیراً تصمیم گرفته‌اند فروش تسلیحات به عربستان سعودی به‌طور گسترده از سر بگیرند و به حمایت و ترویج مبادله تسلیحات بدون توجه به هزینه‌های انسانی و ویرانگر ادامه دهند.

۲. اعلامیه گروه‌های جامعه مدنی برای عدالت در یمن

بیش از ۴۰ سازمان از جمله دیده‌بان حقوق بشر اعلامیه‌ای که شامل نقشه راه و طرح‌هایی فراگیر و قربانی محور برای عدالت پس از جنگ و مقرراتی برای پاسخگویی، غرامت و جبران خسارت در یمن باشد، ارائه کرده‌اند.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims
of Violence **عربستان سعودی**

❖ اعدام شهروند آمریکایی در عربستان سعودی

پایگاه خبری جهان امروز^۱ در تاریخ ۱۶ اوت ۲۰۲۳، با انتشار گزارشی اعلام کرد مقامات سعودی مردی با تابعیت آمریکایی را پس از محکوم کردن وی به شکنجه و کشتن پدر مصری خود در منطقه ریاض اعدام کردند.

^۱World today news

بر اساس این گزارش کشور عربستان این مرد را «بیشوی شریف ناجی نصیف» معرفی کرد و بیان داشته وی پدر مصری خود را کتک و سپس خفه کرده است. همچنین گفته شده که نصیف از مواد مخدر استفاده می‌کرده است. وی جسد پدرش را پس از قتل مثله کرده و قبل از دستگیری اقدام به کشتن فرد دیگری نیز کرده بود.

طبق این گزارش نحوه اعدام نصیف مشخص نشده است. با این حال، عربستان سعودی معمولاً افرادی را که به اعدام محکوم می‌شوند، گردن می‌زند.

به گزارش این خیرگزاری برخی از مقامات نظامی در آمریکا مخالف کاهش همکاری نظامی با عربستان هستند. به گفته آنها، کنار گذاشتن ریاض به‌عنوان متحد اصلی واشنگتن در منطقه و عدم ارائه موشک‌های پاتریوت و تجهیزات آمریکایی به آنها می‌تواند نیروهای آمریکایی و غیرنظامیان ساکن عربستان را به خطر بیندازد و ثبات کلی منطقه را تحت‌الشعاع قرار دهد. با این حال سفارت آمریکا در ریاض در واکنش به این اقدام بلافاصله اظهارنظری نکرده و سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا نیز در همان روز تأیید کرد که این وزارتخانه از گزارش‌های مربوط به اعدام یک شهروند آمریکایی در عربستان سعودی مطلع است و اوضاع را زیر نظر دارد و فعلاً اظهارنظر دیگری ندارد.

مطابق این گزارش پادشاهی سعودی مدت‌هاست که به دلیل نرخ بالای اعدام‌ها مورد انتقاد سازمان‌های حقوق بشری قرار گرفته است. سازمان‌های حقوق بشر معتقدند که این اعدام‌ها تلاش‌های پادشاهی برای اعتبار دادن به وجهه خود را با تصویب اصلاحات اجتماعی و اقتصادی در چارچوب «چشم‌انداز ۲۰۳۰» اصلاح‌طلبان تضعیف می‌کند.^۲

Organization for Defending Victims

❖ گزارش دیده‌بان حقوق بشر برای دور جدید یو.پی.آر عربستان

چهل و پنجمین جلسه گزارش دوره‌ای جهانی سازمان ملل

در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳، سازمان دیده‌بان حقوق بشر، گزارش دوره‌ای جهانی حقوق بشر^۴ عربستان را منتشر کرد.

^۱Bishoy Sharif Naji Nassif

^۲<https://www.world-today-news.com/execution-of-american-citizen-in-saudi-arabia-state-department-responds/>

^۴Universal Periodic Review (UPR)

محورهای این گزارش عبارتند از:

یمن

عربستان سعودی در اجرای همه توصیه‌های یوپی‌آر سال ۲۰۱۸ خود شکست خورد. در این گزارش از دولت عربستان خواسته شد به قوانین بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بشر احترام بگذارد و تمام اقدامات ممکن را برای محافظت از غیرنظامیان انجام دهد.

اما ائتلاف از آن زمان، حملات غیرقانونی زیادی را در یمن انجام داده است؛ از جمله به محله‌های مسکونی، زیرساخت‌های حیاتی، و مراکز بازداشت حمله کرده است. از مارس ۲۰۱۵، دیده‌بان حقوق بشر ده‌ها حمله غیرقانونی توسط ائتلاف نظامی به رهبری عربستان سعودی و امارات متحده عربی (امارات متحده عربی) در یمن را مستند کرده است که برخی از آنها ممکن است جنایات جنگی باشد. این حملات منجر به کشته و زخمی شدن تعداد زیادی غیرنظامی و تخریب زیرساخت‌های حیاتی غیرنظامی شده است. ائتلاف دسترسی به کمک‌های بشردوستانه و کالاهای حیاتی را مسدود کرده است، حتی اگر اکثریت قریب به اتفاق جمعیت به کمک‌های بشردوستانه نیاز دارند.

در اکتبر ۲۰۲۱، عربستان سعودی در کنار امارات متحده عربی با موفقیت با کشورهای عضو شورای حقوق بشر برای پایان دادن به مأموریت گروه کارشناسان برجسته سازمان ملل، نهاد بین‌المللی، بی‌طرف و مستقلی که در مورد نقض حقوق در یمن گزارش می‌کرد، لابی کرد. بر اساس داده‌های یمن، حملات هوایی ۴۳ درصد افزایش یافته است. هیئت تحقیقاتی ائتلاف، تیم ارزیابی حوادث مشترک^۵ همچنان در بررسی معتبر نقض‌های ائتلاف شکست می‌خورد.

در حالی که به نظر می‌رسد ائتلاف از مارس ۲۰۲۲، درست قبل از آغاز آتش‌بس مورد حمایت سازمان ملل، حملات هوایی انجام نداده است، زیرساخت‌های غیرنظامی که ائتلاف به آنها حمله کرد، از جمله مدارس، بیمارستان‌ها و زیرساخت‌های آب و غذا همچنان آسیب‌دیده

^۵coalition's investigative body, the Joint Incidents Assessment Team (JIAT)

و ویران شده است. نه عربستان سعودی و نه هیچ‌یک از کشورهای ائتلافی پاسخگویی قابل اعتمادی را در قبال تخلفات خود تضمین نکرده‌اند و به قربانیان خود غرامت ارائه نکرده‌اند.

توصیه‌ها

- انجام تحقیقات شفاف و بی‌طرفانه در مورد نقض قوانین جنگ؛
  - ارائه غرامت به غیرنظامیان و خانواده‌های آنها برای مرگ، آسیب‌ها و خسارات مالی ناشی از حملات غیرقانونی؛
  - فراهم کردن بودجه بسیار بیشتر برای بازسازی زیرساخت‌های نابود شده در اثر حملات عربستان؛
  - آزادی بیان، تجمع و اعتقاد
- طبق گزارش اگرچه عربستان سعودی در طول گزارش دوره‌ای جهانی حقوق بشر قبلی خود از توصیه‌هایی برای تصویب میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی حمایت کرد، اما دولت در اجرای این توصیه‌ها شکست خورده است.
- دهها مدافع و فعال حقوق بشر به دلیل انتقاد از مقامات یا حمایت از اصلاحات سیاسی و حقوقی در حال گذراندن محکومیت‌های طولانی‌مدت زندان هستند. برخی از این بازداشت‌شدگان، از جمله زنان، تنها بر اساس فعالیت‌های صلح‌آمیز خود در رسانه‌های اجتماعی، چندین دهه به دلیل جرائم نقض قانون محکوم شدند. در اوت ۲۰۲۲، دادگاه تجدیدنظر عربستان، حکم سلما الشهاب، دانشجوی دکترای سعودی را تنها بر اساس فعالیت‌های توییتری او از ۶ سال به ۳۴ سال افزایش داد. در ژانویه ۲۰۲۳، دادگاه کیفری تخصصی مجدداً او را به ۲۷ سال حبس و به دنبال آن ۲۷ سال ممنوعیت سفر محکوم کرد.
- در ادامه گزارش تأکید می‌کند مقامات سعودی همچنان به هدف قرار دادن، بازداشت خودسرانه، شکنجه، و بدرفتاری با مخالفان سیاسی، فعالان حقوق بشر، دانشگاهیان و رهبران مذهبی ادامه می‌دهند.

عربستان سعودی به استثنای چند مورد، عبادت عمومی توسط پیروان ادیان دیگر غیر از اسلام را تحمل نمی‌کند و به‌طور سیستماتیک علیه اقلیت‌های مذهبی مسلمان، به‌ویژه شیعیان دوازده‌امامی و اسماعیلیان، از جمله در آموزش عمومی، سیستم قضایی، آزادی مذهبی و استخدام تبعیض قائل می‌شود. بررسی سال ۲۰۲۱ دیده‌بان حقوق بشر بر کتاب‌های درسی مدارس تولید شده توسط وزارت آموزش نشان داد که برخی از اعمال مرتبط با سنت‌های اسلامی شیعه و صوفی همچنان غیراسلامی و ممنوع هستند.

توصیه‌ها

- تصویب میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی؛
- آزادی همه افراد از جمله فعالان، مخالفان و مدافعان حقوق بشر به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از آزادی بیان؛
- صدور مجوز فعالیت به اقلیت‌های مذهبی بدون ترس برای آموزش و عمل به عقاید دینی؛

نظام عدالت کیفری

با توجه به موارد مندرج در گزارش، عربستان سعودی در گزارش دوره‌ای جهانی حقوق بشر قبلی خود، از پیشنهاد‌های مطرح شده برای تضمین روند مناسب و اطمینان از عدم سوءاستفاده از سیستم اجرای قانون حمایت کرد. با این وجود، سوءاستفاده‌ها در سیستم عدالت کیفری عربستان سعودی بسیار زیاد است، از جمله دوره‌های طولانی بازداشت بدون اتهام یا محاکمه، انکار کمک حقوقی، و تکیه دادگاه‌ها به اعترافات آلوده به شکنجه به‌عنوان تنها مبنای محکومیت. از زمان آخرین گزارش دوره‌ای جهانی حقوق بشر عربستان، مقامات سعودی تعداد زیادی مرد و زن را به دلیل درخواست‌های مسالمت‌آمیز آنها برای اصلاحات و استفاده از حقوق خود برای آزادی بیان بازداشت کرده‌اند.

بر مبنای گزارش عربستان سعودی تفسیر خود از شریعت (حقوق اسلامی) را به‌عنوان قانون ملی خود به کار می‌گیرد. دولت همچنین قوانین و مقرراتی را که برخی از جرائم کلی تعریف

شده را مشمول مجازات کیفری می‌داند، ابلاغ کرده است. مقامات سعودی در فوریه ۲۰۲۱ اعلام کردند که اصلاحات قضایی، از جمله اولین قانون کیفری مکتوب این کشور برای جرائم اختیاری، (جرائمی که مجازات آنها در قوانین شریعت مشخص نشده است)، در سال ۲۰۲۲ معرفی خواهد شد. جزئیات بیشتر هنوز به‌طور رسمی منتشر نشده است. در غیاب قانون کیفری مکتوب، برخی از قضات عربستان سعودی به جای اثبات جرم متهم، تلاش کرده‌اند تا ثابت کنند که متهم مرتکب عمل خاصی شده است که آن را به‌عنوان جرم طبقه‌بندی می‌کنند. قوانین موجود، از جمله قانون مبارزه با تروریسم و قانون مبارزه با جرائم سایبری، شامل مقررات مبهم و بیش از حد گسترده است که به‌طور گسترده تفسیر و سوءاستفاده شده است. دولت مکرراً از هر دو قانون برای دستگیری، بازداشت و مجازات افراد به دلیل بیان سیاسی مسالمت‌آمیز استفاده کرده است.

تحقیقات دیده‌بان حقوق بشر نشان داده است که مقامات دستگیری‌های خودسرانه انجام می‌دهند و همیشه مظنونان را از جرمی که به آن متهم شده‌اند مطلع نمی‌کنند. مقامات معمولاً به وکلا اجازه نمی‌دهند که به مظنونان در بازجویی کمک کنند و گاهی اوقات آنها را از بازجویی شهود و ارائه شواهد در دادگاه باز می‌دارند. قضات متهمان را بر اساس اعترافات اجباری که تحت شکنجه گرفته شده، مجرم شناخته و محکوم کرده‌اند. مقامات سعودی در تحقیق درباره اتهامات مربوط به شکنجه فعالان حقوق زنان سعودی و سایر بازداشت‌شدگان، از جمله شوک الکتریکی، ضرب و شتم، شلاق و آزار جنسی، شکست خورده‌اند.

توصیه‌ها

- تصویب یک قانون کیفری مکتوب منطبق با قوانین بین‌المللی حقوق بشر و اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری برای انطباق با قوانین بین‌المللی حقوق بشر؛
- تصویب و اصلاح قوانینی برای تقویت حمایت‌ها در برابر دستگیری و بازداشت خودسرانه، سوءاستفاده از روند عادلانه، و نقض دادرسی عادلانه؛
- اطمینان از بازداشت کودکان تنها به‌عنوان آخرین راه‌حل و برای کوتاه‌ترین زمان ممکن؛

- اصلاح قانون مبارزه با تروریسم سال ۲۰۱۷ و قانون جرائم سایبری سال ۲۰۱۴ برای حذف مقرراتی که سخنان مسالمت‌آمیز را جرم به شمار می‌آورد و انطباق هر دو با قوانین بین‌المللی حقوق بشر؛

- پایان استفاده از شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها و پرداخت غرامت به قربانیان؛

مجازات اعدام

بر اساس گزارش دادگاه‌های عربستان سعودی با وجود حمایت از توصیه به خودداری از اجرای مجازات اعدام یا حداقل محدود کردن آن به جدی‌ترین جنایات، همچنان مجازات اعدام را برای بسیاری از جرائم اعمال می‌کنند.

عربستان سعودی علیرغم وعده توقف اعدام برای جرائم غیرخشونت‌آمیز مرتبط با مواد مخدر، یک تبعه اردنی را در مارس ۲۰۲۳ به دلیل یک جرم غیرخشونت‌آمیز مواد مخدر اعدام کرد.

در ۱۲ مارس ۲۰۲۲، عربستان سعودی ۸۱ نفر را اعدام کرد که ۴۱ نفر از آنها از اقلیت مسلمان شیعه هستند که مدت‌ها از تبعیض‌های سیستماتیک رنج می‌بردند. این بزرگترین اعدام دسته‌جمعی کشور در چند دهه گذشته بود. با توجه به سوءاستفاده‌های گسترده و سیستماتیک در سیستم عدالت کیفری عربستان سعودی، بسیار بعید است که این افراد محاکمه عادلانه شوند.

در ۲۳ آوریل ۲۰۱۹، دولت اعدام دسته‌جمعی ۳۷ مرد را اعلام کرد که حداقل ۳۳ نفر از اقلیت شیعه کشور بودند و در پی محاکمه‌های ناعادلانه به اتهام جنایات مختلف، از جمله جرائم مربوط به اعتراض، محکوم شده بودند. دادگاه جنایی تخصصی ۲۵ نفر از ۳۷ مرد را در دو محاکمه دسته‌جمعی موسوم به پرونده قطیف^۷ و پرونده جاسوسی ایران^۸ محکوم کرد که هر دو شامل ادعاهایی مبنی بر اعتراف‌گیری مقامات از طریق شکنجه بود.

^۷Qatif 24 case

^۸Iran spy case

توصیه‌ها

- تعلیق احکام اعدام با هدف لغو مجازات اعدام؛
- لغو مجازات اعدام برای همه جرائم؛

حقوق زنان

طبق گزارش عربستان سعودی از چندین توصیه برای تضمین حقوق زنان و رفع تبعیض علیه زنان، از جمله لغو سیستم قیمومیت مرد حمایت کرد. در حالی که عربستان سعودی اصلاحاتی انجام داد، از جمله اجازه دادن به زنان برای رانندگی، و گرفتن گذرنامه و سفر به خارج از کشور از سن ۲۱ سالگی بدون اجازه قیم، سیستم سرپرستی مردان به‌طورکلی همچنان دست نخورده باقی مانده است. زنان عربستانی همچنان برای ازدواج، رهایی از زندان یا دریافت برخی مراقبت‌های بهداشتی جنسی و باروری نیاز به تأیید قیم مرد دارند.

علاوه بر این، اولین قانون مدون احوال شخصی عربستان سعودی که در مارس ۲۰۲۲ صادر شد، به‌طور رسمی قیمومیت مرد بر زنان را تأیید می‌کند. قانون مدون جدید در بسیاری از زمینه‌ها علیه زنان تبعیض قائل است. این قانون زنان را ملزم می‌کند که اجازه ازدواج را از قیم مرد را دریافت کنند،

عربستان سعودی همچنان به زنان اجازه نمی‌دهد که تابعیت خود را به فرزندان خود به‌طور مساوی با مردان منتقل کنند و فرزندانشان را در معرض خطر محرومیت از اسناد رسمی مورد نیاز برای دسترسی به حقوق خود قرار می‌دهند

Organization for Defending Victims
of Violence

توصیه‌ها

- لغو قوانین عربستان سعودی در مورد کنوانسیون رفع همه اشکال تبعیض علیه زنان؛
- اصلاح قانون تابعیت عربستان در سال ۱۹۵۴ برای تصریح واقعیت شهروند سعودی بودن به‌واسطه متولد شدن از پدر یا مادر سعودی؛

^۹male guardianship system

- لغو سیستم سرپرستی مردان، حصول اطمینان از دسترسی زنان به همه اشکال مراقبت‌های بهداشتی، از جمله مراقبت‌های بهداشتی جنسی و باروری، بدون اجازه قیم یا اثبات وضعیت تأهل؛
- بازنگری قانون جدید احوال شخصیه و کسب اطمینان از برابری حقوق مردان و زنان در مسائل خانوادگی، از جمله ازدواج و در طلاق و فرزندانشان.

کارگران مهاجر

در آخرین گزارش خود، عربستان سعودی از توصیه حمایت از حقوق کارگران مهاجر استقبال کرد، اما علیرغم انجام برخی اصلاحات، عربستان سعودی این توصیه را به‌طور کامل اجرا نکرده است.

مهاجرت کارگران به عربستان سعودی و اقامت قانونی آنها مشمول قانون کفالت محدود (حمایت مالی ویزا) می‌شود. قوانین حمایتی کارگران مهاجر را ملزم به داشتن یک اسپانسر برای ورود و اقامت در عربستان سعودی می‌کند، در غیر این صورت کارگران مهاجر می‌توانند ظرف یک هفته پس از بازداشت اخراج شوند. این قوانین همچنین به حامیان مالی اجازه می‌دهد تا کارگران را به‌عنوان فراری گزارش کنند. همچنین سیستم کفالت به کارفرمایان قدرت بیش از اندازه‌ای برای تسلط بر کارگران مهاجر اعطا می‌کند و کارگران را در معرض طیف گسترده‌ای از سوءاستفاده‌ها از جمله مصادره پاسپورت، دزدی دستمزد و اتهامات نادرست فرار قرار می‌دهد.

در ادامه گزارش تأکید می‌کند که عربستان سعودی در مارس ۲۰۲۱ اصلاحاتی را در قانون کار خود اعمال کرد که به برخی از کارگران مهاجر این امکان را می‌دهد که در شرایط محدود درخواست ویزای ورود و خروج مجدد و تغییر شغل بدون اجازه حامی یا کارفرمای خود را داشته باشند. با این حال، حتی پس از اصلاحات، دیده‌بان حقوق بشر دریافت که کارگران همچنان با محدودیت‌هایی برای تغییر شغل یا ترک کشور مواجه هستند. کارفرمایان همچنین از صدور یا تمدید مجوز اقامت کارگران مهاجر مطابق با قانون خودداری می‌کنند، که می‌تواند

منجر به دستگیری و پیگرد قانونی کارگران شود. علاوه بر این کارگران همچنان برای استخدام هزینه‌های گزاف پرداخت می‌کنند که این هزینه‌ها طبق قانون بر عهده کارفرمایان است. قانون کار و اصلاحات اخیر کارگران خانگی را از کمترین حمایت محروم کرده و حقوق و حمایت‌های مهمی را از آنها سلب می‌کند. دیده‌بان حقوق بشر دریافت کرده است که بسیاری از کارفرمایان گذرنامه‌های کارگران خانگی را صادره می‌کنند، آنها را محدود می‌کنند، آنها را مجبور می‌کنند تا ۱۸ ساعت در روز بدون مرخصی کار کنند، دستمزد ایشان را به‌طور کامل پرداخت نمی‌کنند و در برخی موارد به آنها آزار و اذیت کلامی، فیزیکی و جنسی می‌رسانند. اعتصابات کارگری غیرقانونی است و حق تشکیل کمیته‌های کارگری به اتباع سعودی محدود شده است.

توصیه‌ها

- تصویب کنوانسیون بین‌المللی در مورد حمایت از حقوق کارگران مهاجر و اعضای خانواده آنها؛^۱ کنوانسیون ایلو در مورد کار شایسته برای کارگران خانگی،^۱ کنوانسیون ایلو^۲ در مورد خشونت و آزار و اذیت^۳ و پروتکل ۲۰۱۴ به کنوانسیون کار اجباری ایلو^۴؛ ۱۹۳۱.
- از بین بردن سیستم کفاله برای اطمینان از غیرمرتبط بودن وضعیت حقوقی کارگر به کارفرما و کسب اطمینان برای دسترسی همه افراد به حق خروج از کشور؛
- اعمال مجازات سنگین برای کارفرمایانی که به درخواست کارگران اجازه اقامت کارگران را به موقع صادر یا آن را تمدید نکنند؛
- اجرای ممنوعیت صادره گذرنامه کارگران و رسیدگی به تخلفات ادعایی کارفرمایان از کارگران؛

^۱International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families

^۲ILO Convention on Decent Work for Domestic Workers

^۳The ILO Conventions

کنوانسیون‌های سازمان بین‌المللی کار حوزه وسیعی از مسائل اجتماعی و کاری از جمله حقوق اساسی بشر، حداقل دستمزد، روابط صنعتی، سیاست اشتغال، گفتگوی اجتماعی، امنیت اجتماعی و مسائل دیگر را پوشش می‌دهد.

^۴ILO Convention on Violence and Harassment (C190)

^۵Protocol of 2014 to the ILO Forced Labour Convention

- اطمینان از محافظت از گرمای زیاد برای کارگران و اجرای دستورالعمل‌های توقف کار در هنگام گرمای شدید؛
- اطمینان از بررسی درست همه موارد مربوط به مرگ‌ومیر کارگران و پرداخت غرامت به خانواده‌های آنان؛
- تضمین حق کارگران مهاجر برای اعتصاب، مشارکت آزادانه و چانه‌زنی جمعی؛
- ایجاد صندوق بیمه دستمزد جهت اطمینان از دریافت دستمزدهای مطالبه نشده در صورت عدم پرداخت کارفرمایان؛
- همکاری با کشورهای مبدأ برای حمایت از حقوق کارگران، از جمله ترتیب دادن به موقع برای بازگرداندن کارگران به خانه؛
- اصلاح قانون کار و همچنین اصلاح آیین‌نامه ۲۰۱۳ در مورد کارگران خانگی برای اطمینان از مطابقت کامل آنها با کنوانسیون ایلو در مورد کار شایسته برای کارگران خانگی.

❖ گزارش الکرانه برای دور جدید یو.پی.آر عربستان

در تاریخ ۱۷ ژوئیه ۲۰۲۳، سازمان غیردولتی حقوق بشر الکرانه گزارش خود را درباره بررسی دوره‌ای جهانی آینده عربستان سعودی ارائه کرد.

محورهای این گزارش عبارتند از:

نقض آزادی بیان و اجتماع قربانیان خشونت

الکرانه در گزارش خود اشاره کرد که قوانین ملی، مخالفت مسالمت‌آمیز را جرم می‌انگارد. علیرغم توصیه‌های متعددی که در گزارش قبلی برای رفع محدودیت‌های آزادی بیان و اجتماع و پایان دادن به آزار و اذیت و انتقام‌جویی ارائه شده بود، عربستان سعودی بسیاری از فعالان صلح‌جو و مخالفان را صرفاً به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق خود در آزادی بیان، تجمع و تشکل دستگیر کرده است.

طبق گزارش از سال ۲۰۱۷، تعداد روزنامه‌نگاران و وبلاگ‌نویسان پشت میله‌های زندان بیش از سه برابر شده است. بر اساس قوانین مبارزه با تروریسم و جرائم سایبری، روزنامه‌نگاران به

دلیل اظهارنظرهای انتقادی به بهانه توهین به مقدسات، تحریک به هرج و مرج، به خطر انداختن وحدت ملی یا تخریب وجهه و اعتبار پادشاه و دولت قابل تعقیب هستند.

رواج گسترده و سیستماتیک بازداشت خودسرانه

بر مبنای گزارش الکرآمه عمل بازداشت خودسرانه در کشور همچنان ادامه دارد. مقامات هیچ تمایلی به استفاده از قانونی که انتقاد مسالمت‌آمیز را جرم نمی‌شمارد، نشان نمی‌دهند. مدافعان حقوق بشر و ناراضیان مسالمت‌آمیز بر اساس قوانین خودسرانه محکوم و بازداشت می‌شوند.

بر اساس گزارش، پرونده آقای محمد القحطانی نمونه‌ای واضح از سوءاستفاده از قانون مبارزه با تروریسم است. وی در میان بنیان‌گذاران انجمن حقوق مدنی و سیاسی عربستان که در سال ۲۰۱۳ منحل شد، به بهانه ارائه اطلاعات نادرست به منابع خارجی، از جمله سازوکارهای حقوق بشر سازمان ملل به ۱۰ سال زندان محکوم شد.

اخیراً، الکرآمه به گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد شکنجه گفته بود تا نگرانی‌های خود را در مورد وضعیت زندانیان پس از انتقال به بخش زندانیان مبتلا به اختلالات روانی، بیان کند.

الکرآمه در گزارش خود همچنین برنامه مناصحه^۱ را که در سال ۲۰۰۷ راه‌اندازی شد، تحلیل کرد. این برنامه که توسط مقامات سعودی برای ادغام مجدد و بازپروری تروزیست‌هایی که

تمام دوران زندان خود را سپری کرده‌اند، ارائه شده است.

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence
مرکز مناصحه در واقع برای وادار کردن زندانیان سیاسی به ابراز وفاداری مطلق به مقامات سلطنتی در ازای آزادی آنها طراحی شده است.

استفاده مداوم از شکنجه و بدرفتاری

طبق آخرین بررسی الکرآمه، موارد متعددی از شکنجه و بدرفتاری توسط این سازمان ثبت شده که نشان دهنده استفاده سیستماتیک از چنین شیوه‌هایی برای گرفتن اعتراف است. چنین

^۱Saudi Civil and Political Rights Association (ACPRA)

^۲Munasaha centres

رویه‌هایی به‌ویژه در محل‌های اداره تحقیقات و تعقیب عمومی^{۱۷} و سرویس‌های اطلاعاتی که مسئول تحقیق در مورد جنایات مرتبط با امنیت هستند، همچنان سیستماتیک هستند.

در ادامه گزارش بیان می‌کند اگرچه عربستان توصیه‌هایی را برای اطمینان از قانونی بودن آن پذیرفت اما چارچوب مربوط به بازداشت، تدابیر کافی را در برابر شکنجه و بدرفتاری در بازداشت فراهم می‌کند که از آن زمان تاکنون چنین تدابیری اجرا نشده است.

الکرامه یادآور شد که قوانین عربستان هنوز شکنجه را جرم به حساب نمی‌آورد و بنابراین ممنوعیت مطلق آن را تضمین نمی‌کند. تدابیری مانند دادخواست و مستثنا کردن اظهارات به دست آمده تحت شکنجه در قوانین داخلی وجود ندارد.

در نهایت، الکرامه اشاره کرد که فقدان نظارت مستقل و مکانیسم‌های شکایت در مکان‌های بازداشت، تحت اختیارات قوه مجریه، به مصونیت از مجازات مرتکبان اعمال شکنجه نیز کمک می‌کند.

الکرامه توصیه‌های متعددی در مورد نقض‌ها و کاستی‌های مختلف ارائه کرده است و موارد ذیل را از عربستان سعودی خواسته است:

- اصلاح قانون جرائم سایبری و قانون مبارزه با تروریسم برای لغو مقرراتی که اعمال مسالمت‌آمیز حقوق آزادی بیان، تشکل و اجتماعات مسالمت‌آمیز را جرم می‌انگارد.
- پایان دادن به بازداشت خودسرانه و نامحدود در مراکز مناصحه^{۱۸} و آزادی تمامی افرادی که بیش از مدت محکومیت خود در این مراکز نگهداری می‌شوند.
- تعریف شکنجه مطابق با کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه شکنجه؛
- اطمینان از این‌که تمام اتهامات مربوط به شکنجه و بدرفتاری‌ها به‌طور مؤثر مورد بررسی و پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.^{۱۹}

^{۱۷}Bureau of Public Investigation and Prosecutions (BIPP)

^{۱۸}Munasaha centres

^{۱۹}<https://www.alkarama.org/en/articles/alkarama-submitted-its-report-human-rights-council-part-saudi-arabias-universal-periodic>

❖ مجازات بازداشت‌شدگان به دلیل طرح شکایت در عربستان سعودی

در تاریخ ۵ اوت ۲۰۲۳ سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر طی گزارشی به این موضوع پرداخت که عربستان سعودی بازداشت‌شدگان را به دلیل طرح شکایت مجازات می‌کند. طبق گزارش سعود الفرج^۱ در معرض خطر اعتصاب غذا است. این در حالی که عربستان سعودی در مجامع بین‌المللی تکرار می‌کند که به اصل تفکیک قوا متعهد است و از کمیسیون حقوق بشر و نقش دادستان عمومی در نظارت بر زندان‌ها و حقوق زندانیان و حق شکایت افراد تمجید می‌کند،

در ادامه گزارش بیان می‌کند که واقعیت موجود این ادعاها را تکذیب می‌کند. رویه‌ها در سال‌های اخیر مؤید فرصت‌های بسیار کم برای ثبت شکایت افراد و بررسی تخلفاتی است که تحت سیاست معافیت کامل از مجازات در معرض آن قرار دارند. این بدون نادیده گرفتن این مبنا است که نهادهای مرتبط با قوانین مستقل نیستند و عدالت بر عهده آنها نیست.

بر اساس نظارت سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر عربستان سعودی، دولت سعودی عمداً کسانی را که خواستار عدالت در داخل کشور هستند، مجازات می‌کند. در اقدامی که به نظر نمی‌رسد آخرین مورد باشد، مقامات ذیربط در بازپرسی زندان، زندانی محکوم به اعدام سعود الفرج را به دلیل درخواست شکایت از دادستانی شکنجه و مجازات کردند و وی را در سلول انفرادی قرار دادند.

طبق گزارش سعود الفرج در ۱۸ ژوئیه ۲۰۲۳ پس از شکنجه شدید به دلیل درخواست ارتباط با دادستانی برای طرح شکایت دست به اعتصاب غذا زد. این اطلاعات تأیید می‌کند که پس از شکنجه‌های فراوان، مأموران زندان او را برای چند روز به سلول انفرادی زندان منتقل کردند و بعد از بازگشت به سلول مشترک، با دستبند و پاهای بسته او را نگهداری کردند. الفرج از زمان دستگیری خود در دسامبر ۲۰۱۹ مورد تخلفات بسیاری قرار گرفته است که باعث شد

^۱Saud Al-Faraj

او پیش از این اعلام اعتصاب غذا کند، زیرا از تماس با خانواده و دختر شیرخوارش محروم شده بود.

گزارش سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر نشان می‌دهد که شکنجه‌ها و ضرب و شتم‌هایی که الفرج بیش از یک‌بار مورد آن قرار گرفته به دلیل ادعای حقوق مشروع وی از جمله حق برقراری ارتباط، حق دفاع از خود و حق شکایت بوده است.

گزارش گویای این است که الفرج شکایات متعددی را به دادستانی عمومی و همچنین شکایتی به دفتر ولیعهد محمد بن سلمان از مقامات اطلاعاتی مسئول شکنجه وی ارائه کرده بود و علاوه بر تأیید شکنجه‌ها و تخلفاتی که از زمان دستگیری به او شده بود ادعای خود را با کلیپ‌هایی از بیمارستان زندان و گزارش‌های پزشکی در برابر قضات دادگاه کیفری تخصصی اثبات کرد. الفرج مطمئن نبود که هیچ یک از شکایاتش به مقامات مربوطه رسیده باشد و همچنین هیچ یک از اظهارات وی مورد بررسی قرار نگرفت. حکم اعدام برای او صادر شد و این حکم بدون در نظر گرفتن حقایقی که او ارائه کرد تأیید شد.^{۲۱}

❖ تداوم نقض قوانین در سیستم قضایی عربستان سعودی

در تاریخ ۱۱ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر عربستان سعودی در نشستی در چارچوب چهارمین کنفرانس منطقه‌ای مجازات اعدام^{۲۲} در امان^{۲۳} با عنوان: دامنه مجازات اعدام در چارچوب‌های قانونی، شرکت کرد. طاها الحاجی،^{۲۴} مدیر حقوقی سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر عربستان خاطر نشان کرد: عربستان سعودی یکی از کشورهایی است که بیشترین مجازات اعدام را در جهان اعمال می‌کند. در ادامه این گزارش بیان می‌کند که عربستان ادعا داشته که در صدور احکام اعدام به شریعت اسلام اتکا می‌کند. علیرغم وعده اصلاحات قانونی، عربستان سعودی تا به امروز قانون جزایی

<https://www.esohr.org/en/%d8%a7%d9%84%d8%b3%d8%b9%d9%88>

fourth regional conference on the death penalty

^{۲۲}Amman

^{۲۳}Taha Alhajji

صادر نکرده است. بنابراین، قضات در تشخیص اینکه چه رفتاری جرم محسوب می‌شود و نوع مجازات، اختیارات گسترده‌ای دارند و احکام اعدام بر اساس سه دسته قصاص، حد و تعزیر صادر می‌شود.

الحاجی خاطر نشان کرد که سیستم قضایی در عربستان سعودی دارای چندین نقص است که هر حکم اعدام را صرف نظر از نوع جرم، قتل خودسرانه می‌داند، زیرا عدم شفافیت در رسیدگی رسمی به پرونده‌ها وجود دارد که اجازه پیگیری دقیق عدالت در مراحل محاکمه را نمی‌دهد. با وجود این، موارد مستند تأیید می‌کند که بازداشت شدگان مورد تخلفات متعددی از جمله شکنجه و بدرفتاری در مراحل مختلف قرار گرفته‌اند. به‌عنوان مثال، سلب حق دفاع از خود و عدم استقلال قوه قضائیه و ارتباط مستقیم همه دستگاه‌ها با پادشاه.

در ادامه گزارش خاطر نشان می‌کند که بر اساس پیگیری‌های شورای عالی امنیت ملی، مجازات اعدام در سال‌های گذشته به‌طور گسترده بر اساس احکام تعزیری اجرا می‌شد که تقریباً نیمی از احکام اجرا شده را تشکیل داده و این احکام بیشتر در مورد اتهاماتی اعمال می‌شود که جزو اتهامات جدی در حقوق بین‌الملل محسوب نمی‌شوند. و این موارد باید به قتل عمد محدود شود.

طبق گزارش در نهایت الحاجی اذعان کرد که عربستان سعودی بارها در مقابل شورای حقوق بشر و در پاسخ‌های خود به سازمان ملل متحد، فقط برای جدی‌ترین جنایات از مجازات اعدام استفاده می‌کند. پیگیری اعدام‌ها در عربستان تأیید می‌کند که این مطلب درست نیست، بلکه به وضوح نشان‌دهنده این موضوع است که این مجازات به شیوه‌ای تلافی‌جویانه، در مورد اتهاماتی که جدی‌ترین تلقی نمی‌شوند و پس از محاکمه‌های ناعادلانه استفاده شده

است.^{۲۰}

^{۲۰}<https://www.esohr.org/en/%d8%a7%d9%84%d8%a3/>

❖ اصرار عربستان سعودی بر کشتار؛ ۶۱ مورد اعدام در نیمه اول سال ۲۰۲۳

سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر طی گزارشی در تاریخ ۲۱ ژوئیه ۲۰۲۳، اعدام در عربستان سعودی را مورد بررسی قرار داد. طبق آمار این سازمان، عربستان سعودی از ابتدای سال ۲۰۲۳ تا پایان ژوئن، ۶۱ نفر را اعدام کرده است. تمام ۶۱ اعدام در یک بازه زمانی چهارماهه انجام شد.

طبق گزارش با رصد سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر و تأیید کمیسیون رسمی حقوق بشر عربستان در اواخر سال ۲۰۲۲، با توجه به اعدام‌های مخفیانه و اعدام‌های اعلام نشده در این سال، این امکان وجود دارد که تعداد واقعی اعدام‌های انجام شده حتی بیشتر هم باشد.

آمار

بر اساس اطلاعات رسمی، اعدام‌شدگان شامل ۲ زن و ۱۵ تبعه خارجی بودند که شامل: ۴۵ تبعه سعودی؛ ۲ تبعه هندی؛ ۲ تبعه پاکستانی؛ ۲ تبعه بحرینی؛ ۱ تبعه فیلیپینی؛ ۱ تبعه اردنی؛ ۵ تبعه یمنی؛ ۱ تبعه نپالی؛ ۱ تبعه بنگلادش عربستان سه نوع مجازات کیفری را اجرا می‌کند: قصاص (قصاص)، تعزیر (اختیاری) و حدود (اجباری). در ادامه گزارش تأکید می‌کند که علیرغم وعده‌های مکرر رسمی مبنی بر توقف اعدام‌های تعزیری، عربستان سعودی ۲۷ اعدام تعزیری را اجرا کرده است. اعدام‌های تعزیری اختیاری است. در مواردی که مجازات مشخصی در قوانین اسلامی وجود ندارد یا شرایط سخت قانونی، رویه‌ای و شواهدی برای سایر احکام رعایت نشده باشد، یا توسط دولت قانون‌گذاری می‌شود یا توسط قاضی تعیین می‌شود.

بر اساس آمار منتشر شده در گزارش، ۲۸ حکم حدود و ۶ حکم قصاص حدود، ۴۵ درصد از کل اعدام‌های امسال را تشکیل می‌دهند، در حالی که اعدام‌های تعزیری ۴۴ درصد و قصاص ۹ درصد بوده است. در سال گذشته، اعدام حدود ۲ درصد از کل اعدام‌های ثبت شده در سال

۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است. این موارد نمونه‌ای از ناهماهنگی و ماهیت خودسرانه سیستم قضایی عربستان سعودی است.

طبق گزارش، اعدام‌های عربستان سعودی در نیمه اول سال ۲۰۲۳ نشان‌دهنده بی‌توجهی پادشاهی به تعهدات خود بر اساس قوانین بین‌المللی است.

بر اساس میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، و حقوق بین‌الملل عرفی، مجازات اعدام فقط برای جدی‌ترین جرائم محفوظ است که به‌عنوان قتل عمد تعریف می‌شوند. با این وجود، نظارت سازمان اروپایی-سعودی حقوق بشر نشان می‌دهد که عربستان سعودی برای جنایات کمتر جدی، از جمله شرکت در اعتراضات، ابراز عقیده و اتهامات غیر کشنده مرتبط با مواد مخدر، مجازات اعدام را اعمال کرده است. به‌علاوه، برخی از این احکام ممکن است محرومیت‌های خودسرانه از زندگی تلقی شوند، زیرا شامل اعترافات آلوده به شکنجه و فقدان روند قانونی معنادار هستند.

عربستان سعودی نیز علیرغم درخواست خانواده‌ها برای بازگرداندن اجساد اعدام‌شدگان، همچنان بر سیاست خود مبنی بر عدم تحویل اجساد اعدام‌شدگان پافشاری کرده است. تعداد اجساد در حال حاضر حداقل ۱۴۰ نفر است.

عربستان سعودی در دوره سلطنت ملک سلمان بن عبدالعزیز و پسرش محمد بن سلمان که از سال ۲۰۱۵ آغاز شد، ۱۰۸۳ حکم اعدام را اجرا کرده است.

بر اساس گزارش این نرخ نگران‌کننده و همچنین بی‌توجهی مداوم پادشاهی به وعده‌ها، تعهدات بین‌المللی و قوانین مؤید این است که خطر جان محکومان به اعدام در عربستان سعودی در حال افزایش است. حداقل ۶۴ زندانی در حال حاضر در عربستان سعودی با احکام اعدام روبرو هستند. در میان افرادی که در حال حاضر تهدید شده‌اند، حداقل ۹ متهم کودک هستند که همچنان با مجازات اعدام روبرو هستند.^{۲۶}

❖ ابراز نگرانی از متهم شدن قضات در عربستان سعودی

در تاریخ ۳ ژوئیه ۲۰۲۳ موسسه حقوق بشر کانون وکلای بین‌المللی طی نامه‌ای به ملک سلمان بن عبدالعزيز آل سعود،^{۲۸} پادشاه عربستان، نسبت به گزارش‌ها مبنی بر متهم شدن ده قاضی سابق عربستان سعودی به خیانت بزرگ که بالقوه حکم اعدام در پی داشت، ابراز نگرانی کرده است.

طبق گزارش موسسه حقوق بشر کانون وکلای بین‌المللی دستگیری قضات، بخشی از برچیدن مداوم استقلال قوه قضائیه و حرفه حقوقی در عربستان سعودی از طریق ارعاب، ممانعت، آزار و اذیت و دخالت نادرست قضات، وکلا و حقوقدانان است.

ایشان در خاتمه، این نامه از مقامات عربستان سعودی خواستند؛ استفاده از بازداشت غیرقانونی را متوقف کنند و بلافاصله و بدون قید و شرط همه کسانی را که خودسرانه دستگیر و بازداشت شده‌اند آزاد کنند. تضمین حق محاکمه عادلانه و روند مناسب؛ بررسی دامنه مجازات اعدام بدون تأخیر برای اطمینان از اینکه تحمیل و اجرای آن به شدت محدود به قوانین بین‌المللی است و تعلیق فوری حکم اعدام با هدف لغو آن از دیگر خواسته‌های موسسه حقوق بشر کانون وکلای بین‌المللی بود.^{۲۹}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

❖ بازداشت خودسرانه دانشمند سعودی صفر الحوالی

Organization for Defending Victims
of Violence

در تاریخ ۱۴ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان غیردولتی حقوق بشر الکرانه گزارشی در مورد بازداشت خودسرانه صفر الحوالی^{۳۰} در عربستان سعودی منتشر کرد. طبق گزارش، گروه کاری سازمان ملل در مورد بازداشت خودسرانه^{۳۱} در آخرین جلسه خود، پرونده صفر الحوالی، (شخصیت

^{۲۸}The International Bar Association's Human Rights Institute (IBAHRI)

^{۲۹}Prince Salman Bin Abdulaziz

^{۳۰}<https://www.ibanet.org/Saudi-Arabia-IBAHRI-issues-letter-of-concern-over-former-judges-arrest>

^{۳۱}Safar Al Hawali

^{۳۲}UN Working Group on Arbitrary Detention (WGAD)

مذهبی سعودی را که از زمان دستگیری توسط مأموران امنیتی دولتی در ژوئیه ۲۰۱۸ به طور خودسرانه بازداشت شده است، مورد بررسی قرار داد. دستگیری وی پس از انتشار آخرین کتابش به نام مسلمانان و تمدن غرب بود که در آن از سیاست‌های بین‌المللی مقامات سلطنتی انتقاد و توصیه‌هایی به ایشان کرد.

کارشناسان سازمان ملل در نظر خود تأکید کردند که دستگیری این محقق و اعضای خانواده‌اش به تلافی انتشار کتاب وی بوده است. آنها نگرانی شدید خود را از این واقعیت ابراز کردند که او اکنون به مدت پنج سال بدون محاکمه در بازداشت بوده و از دسترسی به مراقبت‌های پزشکی و اقامت به‌عنوان یک فرد دارای معلولیت محروم شده است.

طبق گزارش، صفر الحوالی و پسرانش عبدالله، عبدالرحمن، ابراهیم و عبدالرحیم و برادرش سعدالله همگی بین ۱۱ تا ۱۳ ژوئیه توسط مقامات دستگیر شدند. صفر الحوالی و پسرش ابراهیم در صبح روز ۱۲ ژوئیه هنگامی که افسران امنیتی دولتی به خانه آنها در روستای حواله یورش بردند، دستگیر شدند. صفر الحوالی و پسرش هر دو به مکان نامعلومی منتقل شدند.

الکرامه تأکید کرد که این دستگیری‌ها پیامد مستقیم انتقاد صفر الحوالی علیه مقامات است و نوعی مجازات دسته‌جمعی است. الحوالی اخیراً کتابی ۳۰۰۰ صفحه‌ای با عنوان مسلمانان و تمدن غرب منتشر کرده بود که در آن ضمن ارائه توصیه‌هایی از سیاست‌های خارجی مقامات سلطنتی سعودی انتقاد کرد.

در ادامه این گزارش آمده است که این دستگیری‌ها در پی سرکوب گسترده‌تر و بی‌سابقه‌ای علیه آزادی بیان صورت گرفت که در سپتامبر ۲۰۱۷ آغاز شد. از آن زمان تاکنون، صدها شخصیت عمومی از جمله علما، دانشگاهیان و فعالان حقوق بشر هدف قرار گرفته‌اند که بیشتر آنها هدف قرار گرفته‌اند و تنها به دلیل انتقاد از سیاست‌های دولت دستگیر شده‌اند.

در ادامه گروه کاری سازمان ملل در مورد بازداشت خودسرانه از دولت خواست اطمینان حاصل کند که بستگان آقای الحوالی به خاطر فعالیت‌های وی یا اعمال حقوق خود متحمل

هیچ‌گونه انتقام‌جویی نشوند. کارشناسان نگرانی‌های خود را به مقامات سعودی ابراز کرده‌اند که ادعاهای الکرانه در مورد آزار و اذیت و انتقام‌جویی علیه خانواده حوالی، به‌ویژه دستگیری اعضای خانواده به‌عنوان نوعی مجازات برای فعالیت‌های او را رد نکردند.

طبق گزارش صفر الحوالی از زمان دستگیری خود در شرایط غیرانسانی نگهداری شده، از دسترسی به وکیل محروم بوده و پس از بیش از پنج سال بازداشت، پرونده وی همچنان از سوی مقامات سعودی در حال بررسی است. این محقق عملاً بدون هیچ‌گونه مراقبتی در بازداشت موقت پیش از محاکمه نامحدود نگهداری شده که به معنای اعدام آهسته است. علاوه بر این، صفر الحوالی شکستگی لگن دارد و قبلاً دچار خونریزی مغزی شده است. از این رو، الکرانه پرونده وی را به گروه کاری سازمان ملل و کمیته حقوق افراد دارای معلولیت^{۳۲} برد که شرایط بازداشت این محقق را بررسی کنند.

طبق گزارش کارشناسان سازمان ملل اظهار داشتند که آنها به شدت نگران هستند که آقای الحوالی بیش از چهار سال پس از دستگیری در بازداشت بماند، به‌ویژه که او یک فرد دارای معلولیت است. کارشناسان تأکید کردند که از زمان دستگیری وی از تماس منظم با خانواده خود محروم بوده و به وکالت دسترسی نداشته است. بنابراین، آنها از مقامات خواستند تدابیری را برای تسهیل ارتباط بین آقای الحوالی و خانواده و مشاور حقوقی وی اتخاذ کنند.

در خاتمه، این کارگروه از دولت عربستان سعودی خواست که صفر الحوالی را فوراً آزاد کند، به‌ویژه که جان این محقق در بازداشت در شرایط کووید-۱۹ در معرض خطر بالایی قرار دارد. الکرانه نظر کارشناسان سازمان ملل را به کمیته حقوق افراد دارای معلولیت ارائه کرد و از نهاد معاهده خواست تا همچنین خواستار آزادی فوری این عالم دینی شود.^{۳۳}

^{۳۲}Committee on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)

^{۳۳}<https://www.alkarama.org/en/articles/saudi-arabia-detention-scholar-safar-al-hawali-arbitrary-say-un-experts-demanding-his>

❖ بازداشت خودسرانه فعال اجتماعی، حسین الصادق

طبق گزارش سازمان اروپایی_سعودی حقوق بشر در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳، گروه کاری بازداشت خودسرانه تأیید کرد که عربستان سعودی خودسرانه حسین بن عبدالله الصادق^{۳۴} را بازداشت کرده و این در چارچوب بازداشت‌های سیستماتیک و گسترده است که نقض جدی قوانین بین‌المللی است.

در مارس ۲۰۲۲، گروه کاری بازداشت خودسرانه اطلاعاتی در مورد پرونده الصادق دریافت کرده بود و پاسخ دولت سعودی را مورد بحث و بررسی قرار داد و در پایان از دولت سعودی خواست تا فوراً او را آزاد کند و حق غرامت را به او بدهد. نظر این کارگروه نشان داد که پرونده الصادق شامل تخلفات گسترده است و همچنین نشان‌دهنده سوءاستفاده از قوانین و بی‌توجهی دولت سعودی به توصیه‌ها و نظرات است.

بر مبنای گزارش حسین الصادق یک فعال اجتماعی سعودی است. او در انجمن‌های مذهبی و کمیته‌های خیریه داوطلبانه شرکت می‌کرد و همچنین در سازماندهی رویدادها، فعالیت‌ها و سخنرانی‌های مذهبی و فرهنگی در قتیف فعالیت می‌کرد.

بر اساس گزارش سازمان اروپایی حقوق بشر عربستان سعودی تأیید می‌کند که دستگیری، ناپدید شدن اجباری و سلول انفرادی الصادق غیرقانونی است و پاسخ ندادن عربستان سعودی به درخواست کارگروه بازداشت خودسرانه نشان‌دهنده بی‌توجهی این کشور به قوانین بین‌المللی است.^{۳۵}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

^{۳۴}Hussein bin Abdullah Al-Sadiq

^{۳۵}<https://www.esohr.org/en/%d8%a7%d9%84%d9%81%d8>

بحرین

❖ نقض تعهد آزادی بیان و عقیده در بحرین

جو استورک،^{۳۶} معاون بخش خاورمیانه و شمال آفریقا در سازمان دیده‌بان حقوق بشر^{۳۷} در تاریخ ۳ ژوئیه ۲۰۲۳ طی گزارشی از محکومیت‌هایی که آزادی بیان و مذهب در بحرین را نقض می‌کنند، سخن گفت.

وی با اشاره به محکومیت جلال القصاب، ۶۰ ساله، و رضا رجب، ۶۷ ساله، افراد اعضای انجمن التجدید، (یک انجمن فرهنگی و اجتماعی بحرینی که از سال ۲۰۰۲ در این کشور به ثبت رسیده است) در ماه مارس به دلیل تمسخر عقاید اسلامی به یک سال زندان و جریمه نقدی اشاره کرد.

طبق گزارش در ماه فوریه، دادستانی عمومی با استناد به شکایات اداره جرائم سایبری وزارت کشور و وزارت توسعه اجتماعی، علیه اعضای التجدید اتهامات جنایی ارائه کرد و مدعی شد که تفسیرهای القصاب بر آیات مختلف قرآن مغایر با احکام معتبر درباره قدرت خدا است و او به یک نماد و شخصیت محترم در یک جامعه مذهبی خاص توهین کرده است. در ماه مه، دادگاه عالی کیفری حکم دادگاه بدوی را علیه القصاب و رجب تأیید کرد و این دو مرد به دلیل نقض ماده ۳۰۹ قانون جزایی بحرین محکوم شدند. مطابق با ماده ۳۰۹ و ۳۱۰ قانون جزایی بحرین هر فردی با هر روش بیان به یکی از فرقه‌های مذهبی، شخصیت یا نماد مذهبی و یا آموزه‌های یک فرقه شناخته شده توهین کند یا مناسب آنها را به سخره بگیرد، توهین علنی به شمار می‌آید و مجازات می‌شود.

بنا بر گزارش جو استورک اقدامات دادگاه و همچنین قانون جزایی بحرین، با قوانین بین‌المللی حقوق بشر که از حق آزادی عقیده و بیان حمایت می‌کند، در تضاد است. مواد ۱۸ و ۱۹

³⁶ Joe Stork

³⁷ Human Rights Watch

میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی^{۳۸} به ترتیب حق آزادی عقیده و آزادی بیان را تضمین می‌کند. بحرین در سال ۲۰۰۶ میثاق را تصویب کرد. در حالی که ماده ۲۲ قانون اساسی بحرین بیان می‌کند که آزادی وجدان مطلق است، ماده ۲۳ قانون اساسی حق آزادی عقیده و بیان را مشروط به اینکه مبانی دگترین اسلامی را نقض نکند، وحدت ملی را خدشه‌دار نکند، یا موجب تفرقه یا فرقه‌گرایی نشود، مشخص می‌کند.

در این گزارش از بحرین درخواست شده تا با پایان دادن به آزار و اذیت افرادی که مایل به استفاده از حق آزادی مذهب و بیان خود هستند، به تعهدات خود در میثاق بین‌المللی پایبند باشد. این کشور باید محکومیت‌های مبتنی بر آزادی عقیده و بیان را لغو کند و در مواد قانون جزایی خود که نقض آشکار میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی است تجدیدنظر کند.^{۳۹}

❖ ارسال نامه دیده‌بان حقوق بشر به کمیته بررسی حقوق کودک در بحرین

طی گزارش سازمان دیده‌بان حقوق بشر^{۴۰} در تاریخ ۶ ژوئیه ۲۰۲۳ در نشست پیش جلسه نود و ششم کمیته حقوق کودک^{۴۱} کشور بحرین تحت پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک در مورد درگیر شدن کودکان در درگیری‌های مسلحانه مورد بررسی قرار گرفت. آنها نامه‌ای در حمایت از آموزش در برابر حملات نوشتند.

بر اساس این گزارش از سال ۲۰۱۵، بحرین یکی از اعضای مداخله در یمن به رهبری عربستان سعودی بوده است، جایی که مدارس مورد حمله قرار گرفته و دانش‌آموزان مدرسه‌ای کشته شده‌اند.

اعلامیه مدارس امن یک تعهد سیاسی بین دولتی است که به کشورها این فرصت را می‌دهد تا حمایت سیاسی خود را برای حمایت از دانش‌آموزان، معلمان و مدارس در زمان درگیری‌های مسلحانه ابراز کنند. اهمیت تداوم آموزش در زمان درگیری مسلحانه؛ اجرای دستورالعمل حفاظت از مدارس و دانشگاه‌ها در برابر استفاده نظامی در زمان درگیری‌های

³⁸ International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)

³⁹ <https://www.hrw.org/news/2023/07/03/bahrain-quash-religious-freedom-convictions>

⁴⁰ Human Rights Watch

⁴¹ 96th pre-session of the Committee on the Rights of the Child

مسلحانه. تا ژوئن ۲۰۲۳، ۱۱۸ ایالت از جمله ۳۱ عضو سازمان همکاری اسلامی این بیانیه را تأیید کرده‌اند.

در ادامه گزارش آمده است که دیده‌بان حقوق بشر پیشنهاد کرده است که کمیته حقوق کودک از دولت بحرین سؤال کند که آیا محافظت از مدارس در برابر استفاده نظامی در سیاست‌ها، قوانین یا آموزش‌های نیروهای مسلح بحرین گنجانده شده است؟

بر اساس گزارش سازمان دیده‌بان حقوق بشر، کمیته را تشویق می‌کند تا از دولت بحرین بخواهد:

- اطمینان حاصل کنند که قوانین، سیاست‌ها و یا آموزش‌های دولت بحرین محافظت صریح از مدارس در استفاده نظامی در طول درگیری‌های مسلحانه را فراهم می‌کنند.
- اعلامیه مدارس ایمن را تأیید و اجرا کنند و سایر کشورهای منطقه را نیز به انجام همین کار تشویق کنند.

در انتهای این گزارش سازمان دیده‌بان حقوق بشر چند نمونه از حملات هوایی ائتلاف به رهبری عربستان سعودی در نزدیکی مدارس در یمن را با ذکر منبع مستند کرده است.^{۴۲}

❖ حذف بحرین از فهرست اولویت‌های حقوق بشر و تعهد به سرمایه‌گذاری در اقتصاد بریتانیا

سازمان غیردولتی حقوق و دموکراسی^{۴۳} در بحرین در تاریخ ۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳ گزارشی در راستای حذف بحرین از فهرست اولویت‌های حقوق بشر بعد از سرمایه‌گذاری یک میلیارد پوندی این کشور در اقتصاد بریتانیا منتشر کرد.

طبق گزارش بحرین از این تصمیم استقبال کرد و حمد بن عیسی پادشاه بحرین دستاوردهای برجسته حقوق بشر بحرین را که منجر به تبدیل شدن این کشور به یک الگوی نقش پیشگام در این زمینه شده است را اعتبار این کشور می‌داند.

⁴² <https://www.hrw.org/news/2023/07/06/bahrain-submission-un-committee-rights-child>

⁴³ Bahrain Institute for Rights and Democracy (BIRD)

⁴⁴ Hamed bin Isa bin Selman Al Halife

بریتانیا شرایط حقوق بشر را از مذاکرات جاری توافق تجاری خود با شش کشور حاشیه خلیج فارس در شورای همکاری خلیج فارس حذف کرد. موسسه حقوق و دموکراسی بحرین این تصمیم را محکوم کرد.

بر طبق گزارش در ۱۳ ژوئیه، وزارت خارجه گزارش حقوق بشر و دموکراسی ۲۰۲۲ را منتشر کرد. در این گزارش، بحرین علیرغم سابقه وحشتناک حقوق بشر، از فهرست کشورهای دارای اولویت حقوق بشر حذف شد.

در ادامه گزارش تأکید می‌کند که چند ساعت پس از این اعلامیه که اواخر بعدازظهر در بریتانیا منتشر شد، پس از پایان روز کاری بحرین، پادشاه بحرین با صدور بیانیه‌ای درخشان از دستاوردهای برجسته حقوق بشر بحرین که منجر به تبدیل شدن این کشور به یک الگوی پیشگام در این زمینه شده است، تمجید کرد. زمان هر دو اعلامیه حاکی از آن است که بحرین قبل از انتشار گزارش در مورد حذف آنها مطلع شده بود. روز بعد، هر روزنامه در این کشور حذف بحرین از فهرست را در صفحه اول خود منتشر کرد.

طبق گزارش سازمان غیردولتی حقوق و دموکراسی بحرین در نامه‌ای که از جانب لرد احمد^{۴۵} وزیر خاورمیانه به نمایندگان پارلمان مشاهده کرد، اظهار داشت که حقوق بشر در دیدار ۴ ژوئیه بین جیمز کلورلی،^{۴۶} وزیر خارجه بریتانیا و ولیعهد بحرین مورد بحث قرار گرفت. در این دیدار احتمالاً ولیعهد از حذف بحرین از لیست مطلع شده است. با این حال، این هنوز تأیید نشده است، اما کنی مک اسکیل^{۴۷} نماینده پارلمان در این مورد دولت را زیر سؤال برده است.

در ادامه این سازمان اظهار داشته که ملک حمد در بیانیه عمومی خود تلاش‌های ولیعهد را برای این دستاورد ارزیابی کرد و نشان داد که این دستاورد در نتیجه سفر اخیر ولیعهد به بریتانیا بوده است. روز جمعه ۱۵ ژوئیه، وزیر امور خارجه بحرین در تماس تلفنی با جیمز کلورلی،^{۴۸} وزیر امور خارجه بریتانیا، از طرف کشورش به خاطر حذف بحرین از فهرست تشکر کرد و جیمز

⁴⁵ Lord Ahmad

⁴⁶ James Cleverly

⁴⁷ Kenny MacAskill

⁴⁸ James Cleverly

کلورلی دستاوردهای حقوق بشر بحرین را که نشان دهنده تلاش‌های ملی خردمندان در بحرین است ستایش کرد و برای پادشاهی آرزوی پیشرفت و سعادت بیشتر کرد.^{۴۹}

❖ اقدامات خودسرانه علیه زندانیان عقیدتی در زندان جاو

سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه در تاریخ ۱۰ اوت ۲۰۲۳ در بیانیه‌ای اعلام کرد که مقامات بحرین باید به همه آزار و اذیت و اقدامات خودسرانه علیه زندانیان عقیدتی در زندان جاو پایان دهند و از رعایت حقوق آنها طبق تعهدات محلی و بین‌المللی اطمینان حاصل کنند.

به گزارش این سازمان صدها تن از زندانیان زندان جاو روز دوشنبه ۷ اوت در اعتراض به محرومیت از حقوق خود دست به اعتصاب غذا زدند و مدیریت زندان را به‌عنوان عامل شکنجه و آزار عمدی خویش معرفی کردند. سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه بیانیه و فایل‌های صوتی زندانیان را بررسی کرد که در آن آنها می‌گویند که اداره زندان علیه زندانیان تحقیر روحی و جسمی انجام می‌دهد و سیاست منزوی کردن آنها و سلب حقوق آنها از جمله حق آزادی مذهبی را دنبال می‌کند.

سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه تأکید کرد که این اقدامات غیرضروری و غیرقانونی هستند، به‌ویژه از آنجا که هیچ گزارشی نشان نمی‌دهد که هیچ یک از زندانیان به دلیل رفتارهای خاص مانند تلاش برای فرار یا آسیب رساندن به خود، نیاز به محدود شدن آزادی خود دارند. علاوه بر این، در صورت بروز چنین رفتارهایی، اداره زندان همچنان در موقعیتی نخواهد بود که زندانیان را از حقوق اساسی خود محروم کند و یا آنها را به‌طور دسته‌جمعی مجازات کند. اداره زندان جاو موظف است حقوق کامل را برای زندانیان فراهم کند.

⁴⁹ <https://birdbh.org/2023/07/foreign-office-removes-bahrain-as-a-human-rights-priority-following-pledge-of-1bn-investment-into-uk-economy/>

⁵⁰ Euro-Mediterranean Human Rights

⁵¹ Jaw Prison

طبق گزارش زندان‌های بحرین سابقه طولانی در مورد نقض حقوق زندانیان عقیدتی دارند که به‌طور مداوم نگرانی‌هایی را در مورد شرایط انسانی آنها افزایش می‌دهد. گزارش شده است که در سال‌های اخیر، چندین زندانی عقیدتی به دلیل بی‌توجهی پزشکی، کندی زمان پاسخگویی و فقدان محیط سالم و ایمن زندان، به بیماری‌های جدی از جمله سل مبتلا شده‌اند. این در حالی است که مقامات باید به خواسته‌های مشروع زندانیان گوش فرا دهند و به آنها اجازه دهند تا از تمام حقوق خود استفاده کنند.

سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه از مقامات بحرینی خواست تا بدون قید و شرط زندانیان عقیدتی را در این کشور آزاد کنند و به حق افراد برای اعمال آزادی عقیده، بیان و انتشار و همچنین تجمع مسالمت‌آمیز احترام بگذارند.^{۵۲}

❖ اعتصاب غذای زندانیان

به گزارش بحرین می‌رود^{۵۳} در تاریخ ۱۱ اوت ۲۰۲۳ پنجمین روز از اعتصاب غذای صدها زندانی سیاسی در بحرین می‌گذرد. ایشان برای آزادی سایر زندانیان محبوس در سخت‌ترین شرایط زندان و همچنین خواستار حقوق اولیه بشر از جمله باز کردن در سلول‌های انفرادی و بهبود کیفیت غذا، بدرفتاری و سیاست رایج قصور پزشکی و مرگ زندانیان بیمار اعتراض کردند.

طبق گزارش از نظر سیاسی، این اعتصاب نشان دهنده این واقعیت است که به دلیل امتناع حکومت از گفتگو با مخالفان و اصرار بر ادامه گزینه سرکوب و تخلف، بحران سیاسی حل نشده‌ای وجود دارد.

در ادامه گزارش بیان می‌کند که بیش از ۱۳۰۰ زندانی عقیدتی در بحرین وجود دارد که برخی از آنها بر اثر بیماری و سهل‌انگاری شدید پزشکی جان خود را از دست دادند که آخرین آنها شهید محمد العالی^{۵۴} بود.

⁵² <https://euromedmonitor.org/en/article/5779/Bahrain:-Arbitrary-measures-against-prisoners-of-conscience-in-Jaw-Prison-must-end>

⁵³ bahrainmirror

⁵⁴ Mohammad Al-A'ali

دولت به برنامه‌هایی که اعلام کرده بود مانند مجازات‌های جایگزین، زندان‌های باز و عدالت ترمیمی برای کودکان پایبند نبود. زندانیان سیاسی و حتی جوانانی را که در کودکی دستگیر می‌شدند، مجازات می‌کنند، از این رو اوضاع بدتر شد و وزارت کشور در برخورد با زندانیان سخت‌گیری بیشتری می‌کرد.

بحرین می‌رود در گزارش خود به این موضوع می‌پردازد که با بازگشت به اعتصاب، آثار سخت آن بر زندانیان ظاهر شد. ایشان در حال حاضر از مراقبت ضعیف رنج می‌برند و با شرایط سختی روبرو هستند. ده‌ها نفر از آنها به دلیل کاهش سطح قند که از ۲,۴ درصد تا ۳,۶ درصد متغیر بود، بیهوش شدند.

بحرین می‌رود خاطر نشان کرد که با همه این تفاسیر که هیچ اقدامی از سوی دولت صورت نگرفته و اداره زندان گفت‌وگو با زندانیان را برای بررسی مطالبات آنان نپذیرفته است.^{۵۵}

❖ دومین سالگرد اعتصاب غذای دکتر عبدالجلیل السنکیس

در تاریخ ۷ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان غیردولتی حقوق و دموکراسی بحرین با همراهی چند سازمان دیگر در دومین سالگرد اعتصاب غذای مدافع حقوق بشر بحرینی دکتر عبدالجلیل السینجاس^{۵۶} انتشار بیانیه‌ای اعتراض خویش نسبت به دستگیری غیرقانونی ایشان ابراز کردند.

بنا بر گزارش دکتر عبدالجلیل السنکاس در اعتراض به مصادره دست نوشته‌های وی با لهجه‌های بحرینی عربی توسط مقامات در زندان است. ایشان در دو سال گذشته، فقط از مکمل‌های مایع مولتی‌ویتامین، چای با شیر و شکر، آب و نمک تغذیه کرده است. از تاریخ ۲۳ ژوئن ۲۰۲۳، دکتر عبدالجلیل السینکیس تصمیم گرفت ملاقات‌های خانوادگی و تماس‌های تلفنی را که تنها راه ارتباط با خانواده‌اش بود، در اعتراض به تداوم بی‌توجهی پزشکی و پیشگیری از درمان وی، متوقف کند. مقامات او را از ۱۸ ژوئیه ۲۰۲۱ بدون

⁵⁵ <http://www.bahrainmirror.com/en/news/63298.html>

⁵⁶ Dr. Abduljalil AlSingace

دسترسی به فضای بیرون یا نور مستقیم خورشید در سلول انفرادی در مرکز پزشکی کانو^{۵۷} قرار داده‌اند.

بر طبق گزارش اداره زندان همچنان از انجام معاینات ضروری شانه، سر و چشم، درمان مفاصل، بینایی، پروستات و فیزیوتراپی علی‌رغم داشتن امکانات اختصاصی و مجهز در مرکز درمانی، خودداری می‌کند. علاوه بر این، مقامات همچنان دسترسی وی به اطلاعات را با ممنوعیت روزنامه‌های انگلیسی و عربی و کاهش تعداد کانال‌های تلویزیونی قابل دسترسی محدود می‌کنند.

بنا بر مطالب ذکر شده در گزارش ۱۰ نماینده مجلس در نامه‌ای به جیمز کلورلی، وزیر امور خارجه، از وی خواسته‌اند تا از روابط نزدیک بریتانیا با بحرین استفاده کند و برای اطمینان از بازگشت تحقیقات دکتر السینجاس، دسترسی او به مراقبت‌های پزشکی و آزادی بی‌قیدوشرط او، اقدامات لازم را انجام دهد.

همچنین ائتلافی متشکل از ۱۹ سازمان غیردولتی با ارسال نامه‌ای به حمد، پادشاه بحرین، نسبت به وخامت وضعیت سلامتی دکتر السنکیسابراز نگرانی کرده و از او خواستند تا آزادی فوری و بدون قید و شرط وی را تضمین کند.

گروه کاری سازمان ملل در مورد بازداشت خودسرانه در نود و ششمین جلسه خود در تاریخ ۲۷ مارس تا ۵ آوریل ۲۰۲۳ نظری را در مورد پرونده دکتر السنکیس تصویب کرد. این حکم از ادعاهای مکرر شکنجه توسط دولت بحرین حمایت می‌کند و بیان می‌کند که دستگیری وی غیرقانونی است و او در معرض ناپدید شدن اجباری قرار گرفت.

در نهایت گزارش تأکید می‌کند در ۳ ژوئیه ۲۰۲۳، سلمان بن حمد آل خلیفه، ولیعهد بحرین با ریشی سوناک^{۵۸}، نخست‌وزیر بریتانیا دیدار کرد و با وجود نامه ارسال شده توسط ۱۴ نماینده پارلمان که از نخست‌وزیر خواسته بود در هنگام ملاقات با ولیعهد بحرین، پرونده زندانیان

⁵⁷ Kanoo medical centre

⁵⁸ Rishi Sunak

سیاسی از جمله دکتر السنکیس را مطرح کند، هیچ اشاره‌ای به حقوق بشر نکرد و علیرغم رفتار هولناکی که با دکتر آل سینگاس و سایر زندانیان سیاسی داشتند، دولت بریتانیا به بحرین با موافقت‌نامه‌های تجاری بیشتر و روابط نزدیک‌تر پاداش داده است. بحرین نباید از عواقب اقدامات خود مصون بماند.^{۵۹}

❖ منع نمازگزاران شیعه از شرکت در نماز جمعه

در تاریخ ۷ ژوئیه ۲۰۲۳ سازمان دیده‌بان حقوق بشر^{۶۰} اعلام کرد که مقامات بحرین دو بار در ماه ژوئن، در ایست‌های بازرسی مردم را از رسیدن به بزرگترین مسجد شیعیان بازداشت. مسجد امام صادق که در محله الدر از است، محل اصلی نماز جمعه شیعیان در بحرین است. به گزارش این سازمان محدودیت‌های دسترسی به نماز جمعه به دنبال بازداشت روحانی شیعه، شیخ محمد سنقور، که اغلب در مسجد امام صادق (ع) خطبه می‌خواند، و همچنین اعدام دو شیعه بحرینی توسط عربستان سعودی که باعث اعتراضات در بحرین شد. شیخ سنقر چند روز قبل از دستگیری از مقامات بحرین خواست تا اطلاعات خود را با خانواده‌های افراد بازداشت شده در زندان جاو بحرین در میان بگذارند وی در ادامه اظهار داشت که خانواده‌ها اخیراً شنیده‌اند که زندانیان در این زندان مورد آزار و اذیت قرار گرفته‌اند. نیکو جعفرنیا، پژوهشگر بحرین و یمن در دیده‌بان حقوق بشر اظهار داشت که مقامات بحرین از مدت‌ها قبل علیه اکثریت جمعیت شیعه کشور تبعیض قائل شده‌اند. ایشان اخیراً از شرکت نمازگزاران شیعه در نماز جمعه جلوگیری کردند و این در حالی است که هیچ‌کس نباید از عمل به ایمان خود منع شود.

در ادامه گزارش آمده است که دولت بحرین سال‌ها علیه اکثریت جمعیت شیعه خود تبعیض قائل شده است، از جمله با هدف قرار دادن روحانیون شیعه و دستگیری و محاکمه مدافعان

⁵⁹ <https://birdbh.org/2023/07/press-release-dr-abduljalil-alsingace-marks-two-years-on-hunger-strike/>

⁶⁰ Human Rights Watch

Niku Jafarnia

حقوق بشر با پیشینه شیعه، از جمله عبدالهادی الخواجه در سال ۲۰۱۱. همچنین در سال ۲۰۱۶، گروهی از کارشناسان سازمان ملل ابراز نگرانی کردند که اعضای جامعه شیعه آشکارا بر اساس مذهبشان هدف قرار می‌گیرند.

بر اساس گزارش در ۲۲ مه ۲۰۲۳، مقامات بحرین، شیخ سنقر را پس از اینکه وی از ایشان خواست به خانواده‌های زندانیان در مورد سلامتی عزیزانشان اطمینان دهند، دستگیر کردند. پس از اعتراضات، مقامات شیخ سنقر را در ۲۵ می ۲۰۲۳ آزاد کردند، اما مصاحبه شوندگان اظهار داشتند که وی از آن زمان به مسجد بازنگشته است. علاوه بر این مصاحبه شوندگان به دیده‌بان حقوق بشر گفتند که مقامات بحرینی از روز جمعه، ۲ ژوئن ۲۰۲۳، پست‌های بازرسی را در محله الدرّاز و اطراف آن ایجاد کردند. محدودیت‌ها در دو جمعه بعدی، ۹ و ۱۶ ژوئن شدیدتر شد. به گفته کسانی که با دیده‌بان حقوق بشر صحبت کردند، مقامات اسناد هویتی کسانی را که به دنبال عبور از پست‌های بازرسی به محله الدرّاز بودند، بررسی کردند. بنا بر گزارش مسجد امام صادق (ع) مسجد اصلی جامعه شیعیان در بحرین و محل اولیه نماز جمعه است، جایی است که جامعه درباره رنج‌ها، نیازها، نگرانی‌ها، مسائل اجتماعی و اقتصادی، مشکلات حکومتی و ظلم صحبت می‌کنند.

در ادامه گزارش نیکو جعفرنیا اذعان داشت که ممانعت اخیر مقامات بحرین از حضور نمازگزاران شیعه در نماز جمعه یادآور تبعیضی است که جامعه مدت‌ها متحمل آن بوده است و مقامات بحرین باید فوراً به همه اشکال تبعیض علیه جامعه شیعی این کشور پایان دهند.^{۶۲}

⁶² <https://www.hrw.org/news/2023/07/07/bahrain-shia-worshippers-blocked-attending-friday-prayers>

امارات متحده عربی

❖ درخواست آزادی محمد المنصوری

کمپین بین‌المللی آزادی در امارات متحده عربی^{۶۳} در تاریخ ۱۶ ژوئیه ۲۰۲۳ طی گزارشی خواستار آزادی محمد المنصوری شد.

بنا به گزارش کمپین بین‌المللی آزادی در امارات ده سال از دستگیری محمد المنصوری^{۶۴}، وکیل حقوق بشر توسط نیروهای امنیتی امارات متحده عربی می‌گذرد. وی در پی یک محاکمه دسته‌جمعی موسوم به «یو.ای.ای. ۹۴» به ده سال حبس محکوم شد.

در ادامه گزارش تأکید می‌کند، المنصوری، رئیس سابق انجمن حقوقدانان امارات، در ۱۶ ژوئیه ۲۰۱۲ پس از امضای طوماری که خواستار اصلاحات دموکراتیک شده بود، دستگیر شد. او متعاقباً در کنار ۹۳ وکیل، فعال و دانشگاهی دیگر محاکمه شد. رویه‌های ویژه سازمان ملل این محاکمه بسیار ناعادلانه را محکوم کردند.

در نهایت این کمپین از مقامات امارات خواسته از آنجایی که محکومیت ۱۰ ساله وی در آستانه پایان یافتن است، فوراً و بدون قید و شرط محمد المنصوری را در تاریخ مقرر و بدون تأخیر و بهانه او را آزاد کنند.^{۶۵}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims **یمن**

❖ تقویت جنگ و ادامه فروش تسلیحات به ائتلاف توسط کشورهای اتحادیه اروپا

به گزارش سازمان غیرانتفاعی حقوق بشر اروپا-مدیترانه در تاریخ ۲۲ ژوئن ۲۰۲۳ فروش تسلیحات تحت شرایط فعلی مشاهده شده در یمن توسط قوانین بین‌المللی و منطقه‌ای ممنوع است، زیرا باعث نقض جدی قوانین بین‌المللی بشردوستانه می‌شود. با وجود این، انگلیس و ایتالیا

⁶³ International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICF UAE)

⁶⁴ Mohamed Al-Mansoori

⁶⁵ <https://www.icfuae.org.uk/news/mohamed-al-mansoori-should-be-released>

⁶⁶ Euro-Mediterranean Human Rights

اخیراً تصمیم گرفته‌اند فروش تسلیحات به عربستان سعودی به‌طور گسترده از سر بگیرند و به حمایت و ترویج مبادله تسلیحات بدون توجه به هزینه‌های انسانی و ویرانگر ادامه دهند.

طبق گزارش کشورهای عضو اتحادیه اروپا در اواخر دهه ۹۰ خود را متعهد به مجموعه‌ای از قوانین منطقه‌ای مشترک برای کنترل صادرات تجهیزات نظامی، با هدف رسیدگی و جلوگیری از اثرات تجارت اسلحه نامنظم یا ضعیف بر درگیری‌ها، امنیت و ثبات منطقه‌ای می‌دانند.

با قانون رفتار اتحادیه اروپا در مورد صادرات تسلیحات، کشورهای اتحادیه اروپا به‌طور خاص موافقت کردند که به تعهدات بین‌المللی و حقوق بشر در کشورهای مقصد احترام بگذارند. به‌عنوان مثال، این به معنای عدم صدور مجوز صادرات است، زمانی که صادرات پیشنهادی ممکن است برای سرکوب داخلی یا در ارتکاب نقض جدی حقوق بین‌الملل بشردوستانه مورد استفاده قرار گیرد، یا زمانی که تخلفات جدی قبلاً توسط سازمان‌های ذیصلاح سازمان ملل یا اتحادیه اروپا گزارش شده است.

در ادامه گزارش تأکید می‌کند، همیشه تفاوت‌هایی در نحوه تفسیر این قوانین توسط کشورهای عضو اتحادیه اروپا بر اساس فرآیندهای تصمیم‌گیری ملی و منافع سیاسی و اقتصادی متفاوت وجود داشته است که منجر به فروخته شدن بمب‌ها و موشک‌های هوایی حتی به بدنام‌ترین عاملان نقض حقوق بشر می‌شود. این تفاوت‌ها به‌ویژه در مورد تشدید درگیری در یمن مشهود است، و همچنین نمادی است نه تنها در مورد اینکه چگونه انتقال تسلیحات از کشورهای غربی که ادعای دموکراسی دارند به نقض‌های جدی حقوق بشر در کشورهای سوم، اغلب در حال توسعه، دامن می‌زند، بلکه همچنین نمادی از چگونگی تشدید نقض جدی حقوق بشر در یمن است. کشورها بر اساس اختیارات ملی به تعهدات بین‌المللی مشترک خود بی‌توجهی می‌کنند. در حالی که برخی از کشورهای اتحادیه اروپا مانند هلند و آلمان با توجه به نگرانی‌های مربوط به حقوق بشر و حقوق بشر بین‌المللی، فروش تسلیحات و همچنین صادرات تجهیزات نظامی به ائتلاف تحت رهبری عربستان سعودی را متوقف یا محدود کرده‌اند.

در ادامه گزارش خاطرنشان کرد که در ژوئن ۲۰۱۹، پارلمان ایتالیا تصمیم گرفت صادرات نظامی به عربستان سعودی و امارات را به دلیل تعهد خود به بازگرداندن صلح در یمن و حمایت از حقوق بشر متوقف کند. با این وجود، معلوم شد که این یک استثنا موقت است، و آنچه که باید در وضعیت موجود باشد (حمایت از جان و حقوق مردم بر سود عده معدودی) امروز دور از دسترس است. چهار سال بعد، دولت جدید راست افراطی ایتالیا تحریم هر دوی این کشورهای حاشیه خلیج فارس را لغو کرد و تصمیم گرفت فروش تسلیحات به امارات را در آوریل ۲۰۲۳ و در ماه بعد به عربستان سعودی بازگرداند. به گفته دولت جورجیا ملونی،^{۶۷} دلایل پشت این اقدامات در حال حاضر نامعلوم است و اکنون صادرات بمب و موشک به عربستان سعودی و امارات با سیاست خارجی و دفاعی ایتالیا مطابقت دارد.

این سازمان یادآور شد که امروز همچنان غیرنظامیان یمنی هنوز از عواقب انباشت و سوءاستفاده از تسلیحات در طول تقریباً یک دهه جنگ رنج می‌برند و کشور آنها همچنان محل یکی از بزرگترین بحران‌های بشردوستانه در جهان است. علیرغم نشانه‌های بی‌سابقه امید به پایان احتمالی درگیری، کاهش اخیر سطوح خصومت به معنای کاهش شدت بحران انسانی نیست، زیرا این کشور و جمعیت آن به‌طور همه‌جانبه درگیر هشت سال درگیری مسلحانه بی‌رحمانه بوده‌اند که با فروپاشی اقتصادی، بلایای طبیعی و شیوع کووید ۱۹ یکی از بزرگترین اپیدمی‌ها تاریخ ترکیب شده است. حتی زمانی که درگیری‌ها وقفه ایجاد می‌شود، فاجعه انسانی در یمن ادامه می‌یابد، همانطور که مطمئناً تا زمانی که این کشور زمان و منابع لازم برای رسیدگی به بحران را نداشته باشد، ادامه خواهد داشت.^{۶۸}

❖ اعلامیه گروه‌های جامعه مدنی برای عدالت در یمن

⁶⁷ Giorgia Meloni

⁶⁸ <https://euromedmonitor.org/en/article/5678/Nurturing-war:-As-Yemen-grasps-at-peace,-EU-States-restore-arms-sales-to-Saudi-led-coalition#>

در تاریخ ۲۶ ژوئیه ۲۰۲۳ بیش از ۴۰ سازمان از جمله دیده‌بان حقوق بشر^{۶۹} اعلامیه‌ای که شامل نقشه راه و طرح‌هایی فراگیر و قربانی محور برای عدالت پس از جنگ و مقرراتی برای پاسخگویی، غرامت و جبران خسارت در یمن باشد، ارائه کردند.

سازمان‌های جامعه مدنی یمن و انجمن‌های قربانیان و بازماندگان یمنی اعلامیه یمن برای عدالت و آشتی را صادر کردند. طبق این بیانیه، آنها دیدگاه مشترک برای دستیابی به عدالت و آشتی در یمن پس از جنگ را بیان کردند. در این راستا مقامات یمن، همه طرف‌های درگیر، دفتر فرستاده ویژه دبیر کل سازمان ملل متحد در یمن، سازمان ملل متحد و جامعه بین‌المللی باید به خواسته‌های مندرج در این بیانیه پاسخ بدهند.

طبق گزارش نیکو جعفرنیا، پژوهشگر یمن و بحرین در دیده‌بان حقوق بشر طرف‌های درگیر و جامعه بین‌المللی به‌طور همه‌جانبه در رسیدگی به نقض گسترده حقوق بشر که در طول این درگیری انجام شده، شکست خورده‌اند. وی معتقد است طرف‌های درگیر، فرستاده ویژه سازمان ملل و جامعه بین‌الملل باید اطمینان حاصل کنند که هرگونه مذاکرات صلح شامل جامعه مدنی می‌شود. بنابراین از این اعلامیه به‌عنوان نقشه راهی برای فرآیند عدالت پس از مناقشه استفاده کنند.

در این اعلامیه بیان شده که سعودی‌ها و انصارا... چند ماه است که در حال مذاکره برای دستیابی به توافق صلح احتمالی هستند، اگرچه گزارش‌ها بر سر موضوع پرداخت حقوق دولتی به بن بست رسیده است. سایر طرف‌های درگیر در این مذاکرات شرکت نکرده‌اند. بر طبق گزارش نزدیک به یک دهه است که جامعه مدنی یمن از این مذاکرات و دیگر مذاکرات صلح و آتش‌بس در طول جنگ کنار گذاشته شده و مسائل حقوق بشر به‌طور مداوم در حاشیه قرار گرفته یا نادیده گرفته شده است.

⁶⁹ Human Rights Watch

⁷⁰ Niku Jafarnia

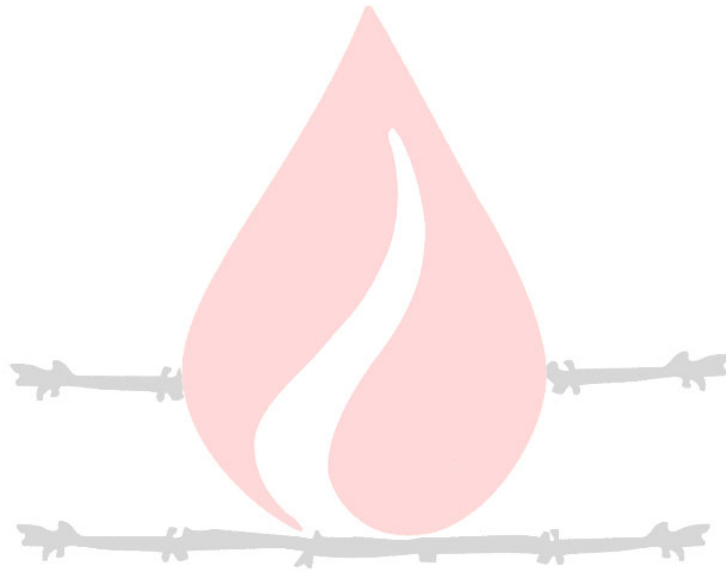
در این گزارش بیان شده از زمان آغاز درگیری در سال ۲۰۱۴، دیده‌بان حقوق بشر و سایر گروه‌های حقوق بشر نقض گسترده قوانین بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بشر را مستند کرده‌اند. ائتلاف تحت رهبری عربستان و امارات با مداخله دولت، زیرساخت‌های غیرنظامی از جمله خانه‌ها، اماکن پزشکی، مدارس، بازارها و منابع آب و غذا و سایر امکانات را تخریب و آسیب رساند. در این میان برخی از اقدامات غیرقانونی آنها ممکن است به جنایات جنگی نیز تبدیل شود. حوثی‌ها که کنترل پایتخت و بسیاری از نقاط دیگر کشور را در دست دارند خمپاره، راکت و موشک به مناطق پرجمعیت یمن و عربستان سعودی شلیک کرده‌اند و در مناطق غیرنظامی در سراسر کشور مین‌گذاری کرده‌اند. هر دو طرف به‌طور خودسرانه مردم را بازداشت، ناپدید و شکنجه کرده‌اند و دسترسی به کمک‌های بشردوستانه را مسدود کرده‌اند.

طبق گزارش در طول ۹ سال جنگ، سازمان ملل و کشورهای قدرتمند قادر نبودند ناقضان حقوق بشر را پاسخگو بدانند. بر اساس حقوق بین‌الملل عرفی، طرف‌های متخاصم موظفند غرامت کامل خسارات وارده را برای نقض قوانین بین‌المللی بشردوستانه ارائه کنند. اما طرف‌های متخاصم نتوانسته‌اند به‌طور مؤثر غرامت ارائه کنند. در واقع اعلامیه یمن برای عدالت و آشتی به دنبال رفع این شکاف در پاسخگویی به نارضایتی‌های ناشی از جنگ با شناسایی مجموعه‌ای از اصول برای هدایت روند عدالت پس از جنگ است.

طبق گزارش این اعلامیه بر نیاز به فرآیند عدالت پس از جنگ یمن که شامل سازمان‌های جامعه مدنی، زنان، کودکان، گروه‌های به حاشیه رانده شده و قربانیان و بازماندگان نقض حقوق تأکید می‌کند. همچنین از رویکرد قربانی محور، برابری جنسیتی، جبران خسارت و غرامت، پاسخگویی، آشتی، انسجام اجتماعی و پیشگیری از خشونت در آینده حمایت می‌کند.

علاوه بر این، سازمان‌ها در این اعلامیه بر جهانی بودن حقوق بشر تأکید می‌کنند و خواستار اعمال قوانین بین‌المللی برای اطلاع‌رسانی مذاکرات صلح، حل و فصل سیاسی، و فرآیند عدالت پس از مناقشه هستند.

نیکوجعفرنیا تأکید می‌کند؛ رسیدگی به عدالت و پاسخگویی در مورد سوء استفاده‌ها و تخلفات در یمن در طول ۹ سال درگیری مدت‌هاست که به پایان رسیده است. با ادامه مذاکرات و در حالی که کشورها برای نشست شورای حقوق بشر در سپتامبر آماده می‌شوند، رسیدگی به خواسته‌های جامعه مدنی همانطور که در اعلامیه آمده است برای آنها حیاتی است.^{۷۱}

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

⁷¹<https://www.hrw.org/news/2023/07/26/yemen-proposal-post-conflict-justice>